

vod da bude sazdan na laži i lešini.

17, 11. „Da budu jedno kao mi“. Treba da se ujedine, kao što postoji potpuno jedinstvo bivstva i života između Oca i Sina. Kod Božanskih osoba je to jedinstvo substancijalno, kod nas etičko; ondje izvorno i nepromjenljivo, absolute najsvršenije; ovdje kod nas relativno savršeno.

Preporučujem najviše duhovnicima i budućim kandidatima svećenstva.

Dr. F. Zagoda.

Dr. Peter Thomsen: Kompendium der Palästinischen Altertumskunde. Tübingen 1913. vez. M. 4.80.

Thomsen kratko, jezgrovito u kompendiju riše starine Palestinske. Djelo je znamenito, što nam ne predočuje samo starine doba kananejskog i izraelskog, već i spomenike helenističke, rimske i bizantske kulture. Taj materijal trebalo je sabrati iz vrlo brojnih malih bilježaka, napisa i odlomaka. Svakako zaslužan, no težak posao. Pisac proučavao je godine svu literaturu o Palestini; dvaput je dulje vremena boravio u svetoj zemlji; prema tomu imao je dovoljno prilike, da upozna stare dokumente. Uza sve to zove čedno svoje lijepo i vrlo poučno djelo „ersten Versuch“. Opravdano se nada pisac, da je pružio krasnu priručnu knjigu onima, koji u naučnu svrhu putuju u Palestinu, i slušaocima bogoslovlja. (Vorwort).

Knjiga se dijeli u I. Allgemeiner Teil. A., Begriff und Geschichte der palästinischen Altertumskunde. B.) Rassen, Völker, Kulturen, Siedelungen. II. Besonderer Teil: A) Vorgeschichtliche Denkmäler; B) Wohnung, Haus, Dorf, Stadt; C) Kunst; D) Grabanlagen; E) Schriftwesen, Inschriften; F) Geldwesen, Münzen.

Preporučam bogoslovima.

Dr. Franjo Zagoda.

Vein August: Die Freudenbotschaft unseres Herrn u. Heilandes Jesus Christus. Nach den vier heiligen Evangelien und der übrigen Urüberlieferung harmonisch ge-

ordnet. U maloj 8-ni str. X + 523. Freiburg i Wien. Naklada Herderova. Cijena 5 K.

Ova je knjiga prva sveska posebnoga niza knjiga, što ih počela izdavati nakladna knjižara Herderova pod naslovom: Bücher für Seelenkultur. Pisac ove knjige pokušao je sastaviti jedno evanđelje od četiri i prikazati život i nauk Isusov riječima svih četvorice evanđelista u jednoj slici. Pisac veli, da to nije prvi, ali da je novi pokus, da u cjelovitoj slici prikaže cjelokupnu predaju, kako je u historiji zbivala se. Evanđelisti pisali su, kako je koji shvatio i kako je na njegovu osobu djelovalo. Oni nisu pisali okom kritična historičara, već više srcem bogobojazna čovjeka, i za to nijesu evanđelja nikakve kritični napisane biografije, već religiozne propovijedi, apologije, u kojima se opisuje, što je sve Isus naučao, činio i trpio i što je sve za čovječanstvo učinio. Nijesu se držali kronološkoga reda, van u koliko je odgovaralo njihovoj svrsi. Za to on nastoji, da prikaže slobodnim poredanjem „radosnu vijest“, kako historijski nije nemoguća, a estetski vjerovatna. Na mjestima, gdje je osobite poteškoće bilo, nastojao je pisac ukloniti ih zaporkom označenim dodatcima, kojima se zgodno ispuni nastala praznina. Prikazano je pak cijelo gradivo, kao da se je u jednoj godini zbivalo. Iza kratka predgovora (Lk. 1 1—4), prologa o Logosu (Iv. 1 1—18), genealogije (po Lk. i Mt.) razdijeljeno je gradivo na ova poglavlja: Porodenje Isusovo i mladost njegova. Krstitelj. Predmesijansko djelovanje. Proljeće i uspjesi. Ljeto. Neprijatelji i dvojbe. Svetkovina sjenica. Kriza u Judeji. Jesen. Kraljevstvo Božje iznutra. Zima. Kriza u Galileji. U poganskoj zemlji i na putu k svetkovini vazma. Isus i njegovi učenici. U Jeruzalemu. Isus Mesija. Oproštaj. Muka i smrt. Isusova pobjeda i triumf. Zaglavak.

To je prvi, najveći i poglaviti dio ove knjige, koji opsiže 254 stranica. U drugom, manjem ali opsežnom dijelu imade pisac tumačenja (Erläuterungen zur Evangelienharmonie). I tude imade istu razdiobu kao i u